

Ch. Darwin

O vzniku druhů přírodním výběrem

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

KLASIKOVÉ VĚDY

Sekce biologická

O VZNIKU DRUHŮ PŘÍRODNÍM VÝBĚREM

NEBOLI UCHOVÁNÍM PROSPĚŠNÝCH PLEMEN V BOJI O ŽIVOT

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

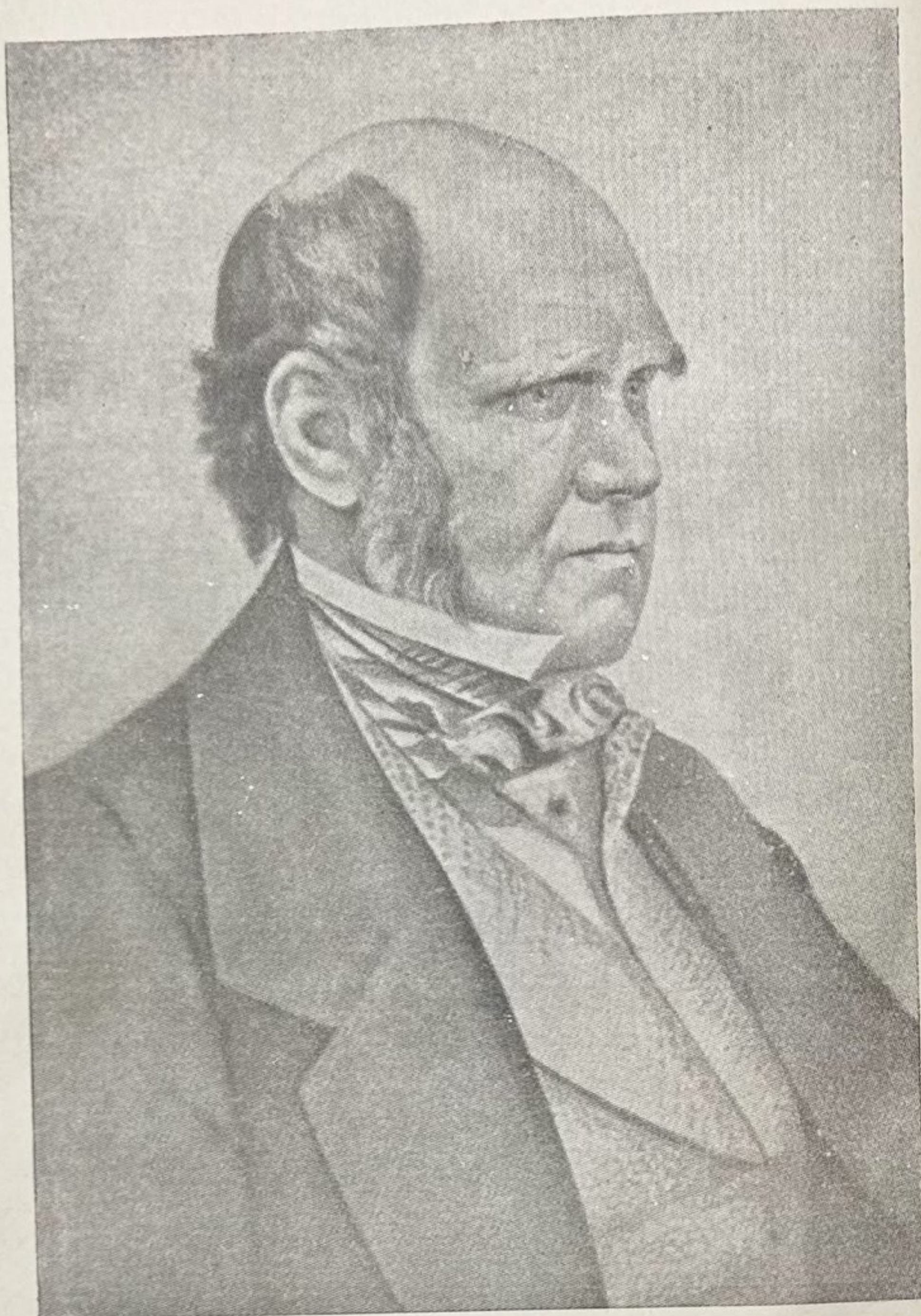
KLASICKÝ VĚSTNÍK

Číslo 1/1952

ČESKOSLOVENSKÁ AKADEMIE VĚD

Vědecký redaktor Doc. Dr. Ferdinand Prantl

Recensoval Dr. Ivan Zmoray

CH. DARWIN

CHARLES DARWIN

O VZNIKU DRUHŮ
PŘÍRODNÍM VÝBĚREM

NEBOLI UCHOVÁNÍM PROSPĚŠNÝCH PLEMEN V BOJI O ŽIVOT

Přeložili podle 2. krit. vydání

Dr Emil Hadač a Alena Hadačová

Komentář

DARWIN A TVŮRČÍ DARWINISMUS

napsali Dr E. Hadač a Dr F. Hořavka

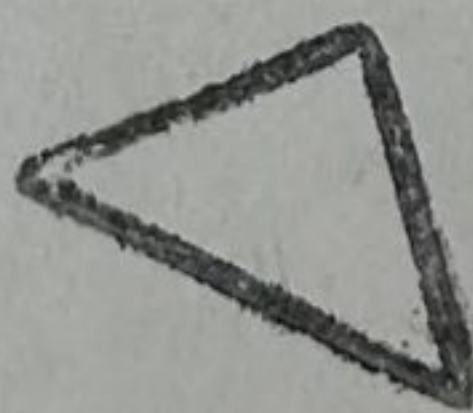
NAKLADATELSTVÍ ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD

PRAHA 1953

Z anglického originálu On the Origin of Species by Means of Natural Selection by Charles Darwin,
vydaného Oxford University Press, Londýn,
přeložili Dr Emil Hadač a Alena Hadačová.

K 1304
1

4884

PŘEDMLUVA

Tímto novým, kritickým překladem Darwinova klasického díla „*O vzniku druhů*“ splácí opožděně česká pokroková biologie a vlastně celá naše pokroková věda vůbec první část velkého dluhu geniálnímu zakladateli vědecké vývojové nauky a vědecké biologie jako takové. Jako další, ještě důležitější a odpovědnější část tohoto velkého kulturního dluhu zůstává ovšem nadále i závazek a povinnost osvojit si co nejdříve a nejzevrubněji všechny základní, revoluční a stále pokrokové myšlenky Darwinova vědeckého odkazu a využít všech jeho kladů k rychlejšímu budování socialismu v naší vlasti. Stálým vzorem v tomto směru musí nám být pokroková biologie sovětská, v níž Darwinova klasická nauka, oproštěná od vulgarisujícího skreslování a neodarwinistického překrucování přerostla z teorie vysvětlující zákonitý vývoj a přeměnu organického světa v novou, vyšší, skutečně tvůrčí, vědeckou teorii přetváření živé přírody.

V SSSR je dnes s podstatou Darwinova učení obeznámen každý biologický pracovník. Pokroková sovětská biologie je s úspěchem využívá v nerozborné jednotě teorie a praxe na všech úsecích a ve všech oborech své práce. V něm kotví a z něho vyrůstá jak základní pokroková vědecká problematika, na příklad současná široce založená diskuse o druhu a původu druhu, tak stále šířeji a šířeji se rozvíjející mnohostranná praktická aplikace darwinismu v mičurinské biologii, lysenkovské agrobiologii a j.

Na rozdíl od současného sovětského tvůrčího darwinismu bývá dnes často původní Darwinova nauka označována pro své jednostranné zdůrazňování evoluční složky historického vývojového pochodu za t. zv. „plochý darwinismus“. Avšak případnějším, i výstižnějším názvem pro ni by bylo označení „klasický darwinismus“, které lépe vystihuje základní a revoluční význam Darwinovy nauky pro veškerou současnou pokrokovou biologii vůbec.

Naproti tomu zůstává s podivem, jak dlouho se dovedla česká biologie obejít bez bližšího a zevrubnějšího obeznámení s konkrétní náplní a všemi důležitými podrobnostmi Darwinovy nauky, která se, až na několik vskutku čestných výjimek, nijak výrazněji ve vývoji naší biologie neodrazila.

Celkový chladný, vyčkávací postoj tehdejších oficiálních představitelů české biologie k Darwinovu učení výstižně charakterisuje i osud prvního českého překladu tohoto Darwinova díla. Tento dávno již nepřístupný a z knihkupeckého trhu zmizelý překlad provedl z vlastní iniciativy František Klápálek, který sice byl vskutku vynikajícím entomo-

logickým odborníkem, ale který současně jako středoškolský profesor nebyl všeobecně počítán mezi profesionální vědecké pracovníky své doby. Neméně význačnou je dále i okolnost, že Fr. Klapálek byl nucen svůj překlad vydati vlastním nákladem, na jehož úhradu mu přispěla býv. Akademie věd a umění zvláštním příspěvkem 200,— zl. s podmínkou, že věnovací dekret bude v knize otištěn v celém znění. Žádný nakladatel ani odborná instituce se neodvážila tehdy zařadit překlad Darwinova do svého vydavatelského programu. Při poměrně malém nákladu a současném nedostatku jakékoliv propagace tohoto spisu, o šířeji založené skutečné reklamě ani nemluvě, je pochopitelné, že průkopnický a pokrokový čin Klapálekův nevyvolal v kruzích tehdejších českých přírodovědeckých pracovníků té odezvy, jaké si Darwinovo dílo svým významem zaslouhovalo. Kniha prakticky zapadla, k čemuž ovšem zčásti přispěl i málo pružný, místy až kožený a ne vždy zcela přiléhavý způsob překladu samého. Vzdor tomu náleží tomuto Klapálkovu překladu čestné místo v dějinách českých biologických věd. Zůstane však současně i historickou výčitkou a otázkou, proč tento první český úplný překlad Darwinův vyšel až plných 45 let po vydání anglického originálu, a zároveň i obžalobou hospodářských, politických a kulturních poměrů doby, v níž naše biologie byla nucena vyrůstat a rozvíjet se bez Darwinova.

Nový kritický překlad Darwinův, vydaný péčí a nákladem Československé Akademie věd, vychází v podstatně změněných hospodářských, politických i sociálních poměrech, které dávají současné české pokrokové vědě zcela nové existenční a vývojové možnosti.

Tento překlad z pera Emila a Aleny H a d a č o v ý c h b é r e za základ druhé nezměněné anglické vydání z r. 1860, ve kterém jsou všechny podstatné myšlenky Darwinovy nauky jasně a plně vyjádřeny i rozvedeny. Stalo se tak proto, že další, Darwinem samým rozšiřovaná vydání jeho díla nepřinášejí v základní koncepci nic podstatně nového a jsou proti původnímu prvnímu a druhému vydání obohacena vlastně jen o další a další příklady a doklady, potvrzující správnost a pravdivost jeho názorů. Překlad sám je doplněn i nástinem hospodářské, politické i kulturní struktury Darwinovy doby, a dalších osudů a vývoje jeho nauky, s přihlédnutím k politicko-ekonomickým poměrům u nás a odezvě darwinismu v dosavadním vývoji naší biologie.

Vydání tohoto překladu nemá však pouze účel retrospektivní, historický, nýbrž — a vlastně především — význam aktuální a perspektivní, zaměřený k současnému stavu a příštímú rozvoji naší biologie. Není pouze výrazem opravdové úcty a hluboké vděčnosti geniálnímu tvůrci materialistické theorie historického vývoje organické přírody, která svým revolučním významem postavila biologické bádání na nový, skutečně vědecký základ, nýbrž i cílevědomým projevem snahy poskytnout kaž-

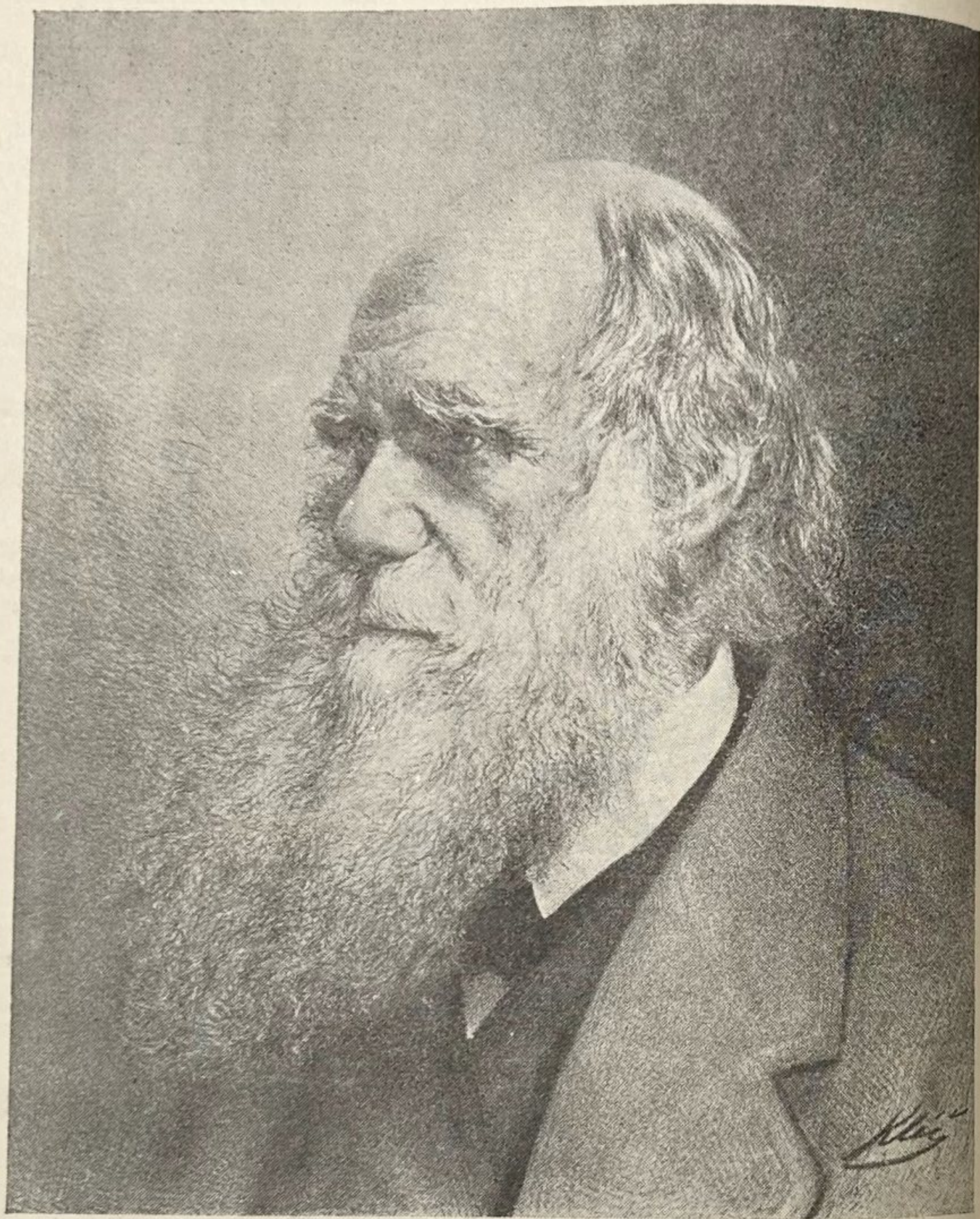
dému biologickému pracovníku a pokrokovému člověku vůbec možnost přímo se obeznámit s naukou tohoto hrdiny vědy a tím si zároveň přiblížit a hlouběji pochopit z jeho nauky organicky vyrůstající tvůrčí darwinismus sovětský. Ustavičným, ač kritickým, přihlížením k Darwinovu vědeckému odkazu získají všichni naši biologičtí pracovníci spolehlivý korelát a měřítko, zda jimi a jejich prací uskutečňovaný další rozvoj biologie sleduje vskutku cestu konstruktivního a progresivního vědeckého pokroku, zaměřeného k skutečnému ovládnutí přírody a tím i k zvyšování hmotného i kulturního pokroku všeho pracujícího lidstva. Tím splní tato kniha účel, jenž jejím vydavatelům i překladatelům tane na mysli.

V Praze v dubnu 1953.

Doc. dr Ferdinand Prantl,

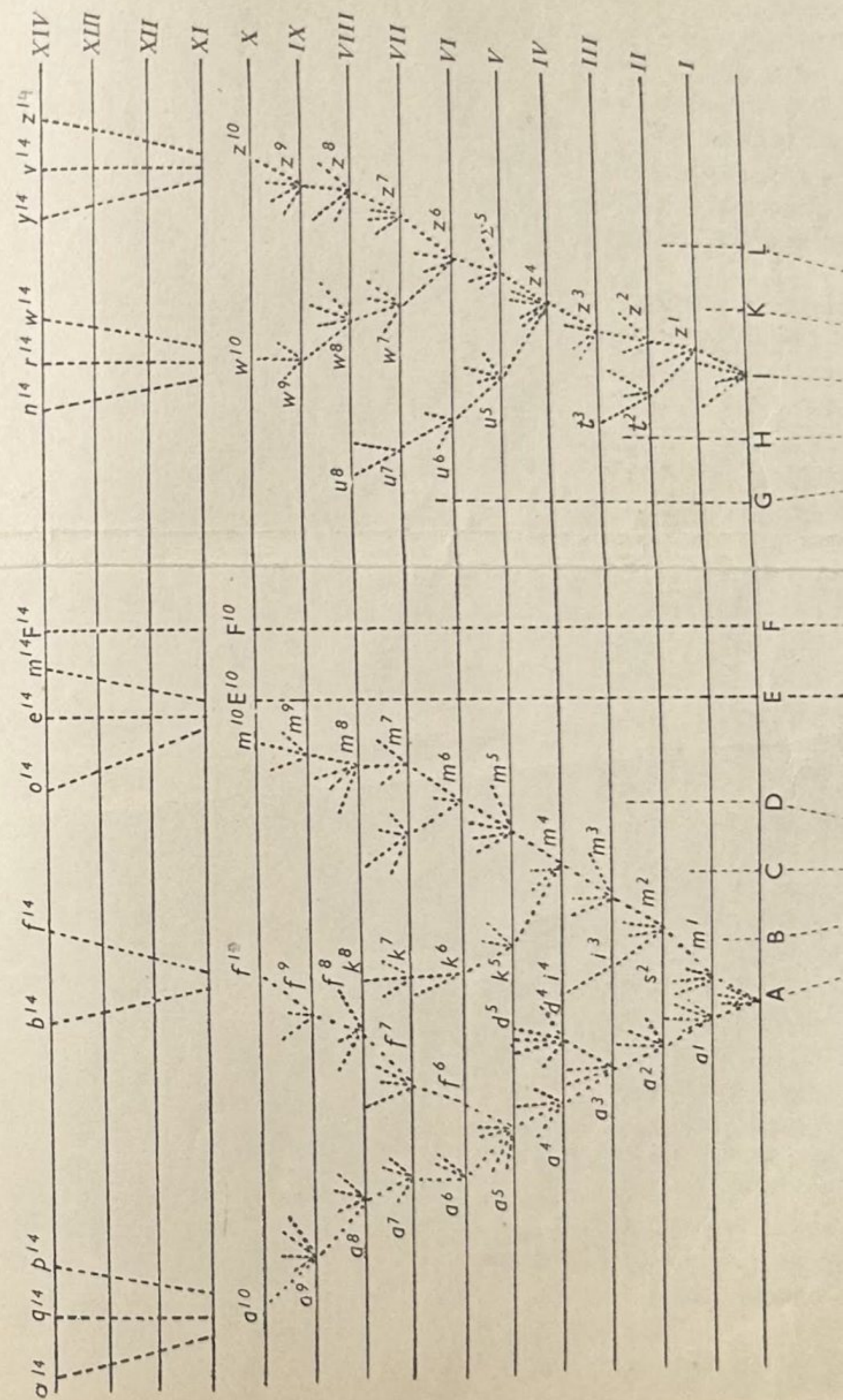
laureát Státní ceny

Darwin asi v době Durdíkovy návštěvy. Neznámý originál Klíčovy litografie

SCHEMA VÝVOJE DRUHŮ PODLE DARWINA

origin = původ
Mise = vznik

ON

THE ORIGIN OF SPECIES

BY MEANS OF NATURAL SELECTION,

OR THE

PRESERVATION OF FAVOURED RACES IN THE STRUGGLE
FOR LIFE.

By CHARLES DARWIN, M.A.,

FELLOW OF THE ROYAL, GEOLOGICAL, LINNEAN, ETC., SOCIETIES;
AUTHOR OF 'JOURNAL OF RESEARCHES DURING H. M. S. BEAGLE'S VOYAGE
ROUND THE WORLD.'

LONDON:

JOHN MURRAY, ALBEMARLE STREET.

1859.